ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 1 (796) 📾 Чацвер, 7 студзеня 1971 г. 🐞 Цана 2 кап. 🐞 Год выдання XXIV



### РАБОЧЫХ **АУДЫТОРЫЯХ**

**Універсітэцкіх** §рау дауно i добра ведаюць у падшэфных арганізацыях сталіцы і далёка ад яе — у вёсках, абласных і раенных цэнтрах рэспублікі.

Толькі што наступіу хновы год, а нашы лекта-хры зноу рыхтуюцца у хдарогу. На гэты раз не-

далёка. Слухачамі іх будалёка. Слухачам праслауленага аутазавода. чарговым выездзе прымуць удзел 12 выкладчыкаў з кафедр гісторыі гуманітарных і КПСС прыродазнаучых факультэтау, гісторыі філасофіі, палітэканоміі, марксісцфіласофіі. ка-ленінскай

Яны выступяць у цэхах, на участках, непасрэдна на рабочых месцах. Тэматыка іх лекцый і гутарак прысвечана маюча-му адбыцца XXIV з'езду КПСС, матэрыялам сесій Вярхоуных Саветау СССР і БССР.

А. МАРЦАЎ.



 $\Phi_{0{
m T}a}$  Д. Чаховіча і Г. Марозава.



#### «КАМСАМОЛ ФІЗФАКА—ХХІV З'ЕЗДУ»

Так называецца фотастэнд, які расказвае аб працоўных справах, поспе-хах і пачынаннях студэнтаў фізічнага факультэта. Лічбы і факты свед-чаць, што ў ленінскім, 1970 годзе камсамольцы факультэта здалі друк 128 навуковых работ, зрабілі 12 выездаў агітбрыгад выездаў агітбрыгад, прачыталі 23 лекцыі для рабочых і калгаснікау, барганізавалі 3 лыжныя агітпаходы

За мінулы год 476 членай васемнаццаці студэнцкіх будаўнічых атрадаў фізфака асвоілі больш мільёна рублёў капіталаўкладанняў. На стэндзе Ганаровая грамата ЦК ЛКСМБ, якой узнагароджана камсамольская арганізацыя факультэта ў сувязі з 50-годдзем камсамола Бе-

Пазаўчора на пасяджэнні вучонага савета універсітэта па фізічных навуках адбылася абарона доктарскай дысерта-цыі дацэнтам кафедры фізічнай оптыкі Дзімітрыем Сцяпанавічам Умурэйкам. Дысертацыя пры-N свечана актуальнай праблеме устанаулення сувязі паміж спектральна-люмінесцэнтнымі характары-стыкамі і будовай комплексау злучэнняу урані-лу з арганічнымі і неаруганічнымі лігандамі. Выквучэнне іх уласцівасцей мае вялікае значэнне для далейшага развицця тэо-

# НОВЫ

рыі хімічнай сувязі комплексных злучэннях раду актынідаў і для практычнага прымянення гэтых рэчывау у народнай гаспадарцы. Дзімітрый Сцяпанавіч

прымяняючы Умрэйка, сучасныя спектраскапічныя метады даследаванняу, змог устанавіць рад агульных заканамернасцей комплексаутварэння.

Яго работа атрымала высокую ацэнку у Дзяржаўным аптычным інстытуце імя С. І. Вавілава (г. Ленінград) і афіцыйных апанентау: акадэміка АН БССР Н. А. Барысевіча, члена-карэспандэнта УССР М. У. Белага і члечлена-карэспандэнта АН на-карэспандэнта АН БССР Г. П. Гурыновіча.

Вучоны савет адзіна- 8 галосна прагаласавау за 8 прысуджэнне Д. С. Умрэйку вучонай ступені доктара фізіка-матэматычных навук.

А. КАМЯК, дацэнт.



### **CTAPT** выдатны

У гэтан сесіі першан на гістарычным факультэце «стартавала» пер-шая група III курса. Экзамен не з самых лёгкіх: марксісцка-ленінская філасофія. Але дацэнт Васіль Мікалаевіч Панкратау застауся задаволены: адзнакі толькі выдатныя і добрыя.

Вельмі прыемна было ставіць пяцёркі Ю. Варанкову, Л. Гуляевай, В. Лабонка і іншым.

А. ЛАМЕКА.



І вось наступіу «час расплаты»—сесія. У навагодняй насцентазеце біяфака «Vita» больш вопытныя студэнты даюць парады першакурснікам: «вучыцца чытаць па гарызанталі», «выцягваць «шчаслівыя» білеты і загадзя ведаць адка-зы на усе любімыя пытанні выкладчыка... Гэта, канешне, жарты. А неабходныя парады былі дадзены дауно, калі да сесіі было яшчэ далё-

Амаль побач з насценгазетай —расклад экзаменау. Цяжэй усіх трэцякурснікам. У зімовую сесію яны здаюць пяць экзаменау.

Пасля дванаццацітыднёвай

грозны педагагічнай школах горада прыступілі да здачы экзаменау і студэнты V курса. Першакурснікі у зімовую сесію здаюць усяго толькі два экзамены. Каб толькі не быу «комам першы блін».

паспяховай Для больш падрыхтоукі студэнтау да экзаменау на перыяд сесіі на факультэце спецыяльна адведзены свабодныя аудыторыі, кабінеты.

Ах, сесія, сесія... Для каго першая, для каго апошняя. Але заусёды яна трывожная і хвалюючая. Такі ужо характар у яе вялікасці сесіі.

Н. ЛУЖКОВА.

#### ΠA **YHIBEPCIT9TY**

**8** На ўсіх факультэтах універсітэта зараз арганцзоуваюцца aritaцыйныя студэнцкія атрады. У час зімовых канікул яны выедуць у розныя раёны Беларусі, дзе выступяць з лекцыямі, канцэртамі мастацкай самадзеннасці перад працаунікамі палёу і ферм, перад сельскімі школьнікамі, раскажуць аб 50-гадовым шляху універсітэта, аб жыцці студэнцкай моладзі. Усе гэтыя выезды прысвячаюцца XXIV з'езду партыі.

🕶 У бібліятэцы галоўнага корпуса БДУ арганізаваны выстаукі. прысвечаныя 75-годдзю лаурэата Ленінскай прэміі пісьменніка Мікалая Пагодзіна і 70-годдзю савенкага вылатнага драматурга Усевалада Вішнеўскага.



Трэці курс — не першы, і, здаецца, уся экзаменацыйная працадура знаёмая да драбніц. Аднак усё роўна упэўненасць прыходзіць толькі тады, калі возьмеш білет. Адразу успомняцца патрэбныя даты, імёны, падзеі: добрая падрыхтоўка прынясе выдатную адзнаку. Гэта могуць пацвердзіць трэцякурснікі гістфака, якія нядаўна здалі экзамен па гістарычнаму матэрыялізму дацэнту В. М. Паннратаву. Фота Д. ЧАХОВІЧА.

#### ЦЯЖКА У СЕМЕСТРЫ-ЛЁГКА У СЕСІЮ

Экзамен па псіхалоги у студэнтаў III курса біялагічнага факультэта быу адным з першых. Прымау яго дацэнт Іосіф Антонавіч Кулак. Як ён адзначыў, самае лепшае ўражанне пакінула чацвёртая група. Выдатнымі былі адказы студэнтаў Т. Міронавай, Т. Міцюковай, Л. Надольскай, Р. Паплаўскай, С. Паповай, А. Прыхожай, А. Папок, В. Пікта. Многія ў гэтай групе атрымалі і добрыя адзнакі. У пятай групе асабліва грунтоўныя веды паказалі О. Ярута і О. Ясінская.

На жаль, многія студэнты прыходзяць на экзамен непадрыхтаванымі. Гэта, як правіла, тыя, хто несур'ёзна адносіўся да лекцый і асабліва да практычных заняткаў у семестры. Некаторыя, а іх амаль 15 працэнтаў, прасілі выкладчыка перанесці экзамен. Але ж хіба гэта выйсце? Наперадзе іх чакаюць не менш адказныя выпрабаванні па іншых прадметах.

#### **НАСЦЕНГАЗЕТЫ** ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

• Выйшлі чарговыя факультэцкіх нумары насценных газет. Акрамя СВЯТОЧНЫХ навагодніх вялікае матэрыялау, месца на іх старонках займаюць паведамлени аб падрыхтоўцы да XXIV з'езда партыі, Ленінскага заліку і экза-

• Газета «Дружба народаў» змяшчае расказы замежных студэнтау — францужанкі Жані Маганьез, ліванца Жака Антуана Амідзі, венесуэльца Архангела. Бісэры і іншых — аб святкаванні Новага года у іх краінах.

🕟 На фізічным факультэце выйшау першы нумар «Камсамольскага пражэктара». У iм змешчаны вынікі праверкі рэйдавай брыгады «КП» інтэрнатаў № 3 і 5, дзе жывуць фізікі.

### ФΠМ ПАДВОДЗІЦЬ ВЫНІКІ

I вось завершан першы семестр — перыяд культэта, згуртавання яго калектыву, зараджэння яго традыцый. Працэс гэты праходзіць у асноу-Больным паспяхова. шасць студэнтау добрасумленна адносіцца да вучобы — яны як след працавалі на працягу семестра, рэгулярна наведвалі заняткі. Трэба адзначыць, што больш парадку і арганізаванасці было ў тых групах, дзе склаўся дружны калектыу, дзе лепш працуюць старасты, камсоргі. Больш зладжана праходзяць заняткі, добрае наведванне лекцый у чацвёртай групе I курса, пятай — II курса, другой групе IV курса і інш.

Разам з тым, мы не маглі пазбегнуць фактау нядбайных адносін да вучобы, пропускаў за-няткаў без уважлівых прычын. Так, у трэцяй групе III курса склаліся няправільныя адносіны да вывучэння філасофії, аб чым сведчаць зрывы двух заняткау. І толькі пасля умяшання дэканата становішча выправіла-Е СЯ.

На працягу усяго семестра на факультэце вялася барацьба за вы-сокую наведвальнасць. У гэтым кірунку было мно-гае зроблена. Праводзіліся праверкі на лекцыях, у інтэрнатах.

Вядома, што першы семестр з'яуляецца найбольш цяжкім для першакурснікаў. Трэба адзначыць, што нашы студэнты I курса сур'ёзна адносяцца да вучобы, настойліва авалодваюць ведамі. Але і тут здараюцца выпадкі парушэння дысцыпліны. Так, сту-дэнтка Н. Ануфрэенка не устаяла перад цяжкасцямі, перастала наведваць заняткі і цяпер прадстаулена для выключэння з універсітэта.

Наступіла напружаная пара. Хочацца пажадаць усім студэнтам паспяхова здаць сесію.

\*

Н. ПАЛЯКОЎ. («Алгарытм»).

Ужо трэці год пры ка-федры гісторыі КПСС гуманітарных факультэтау працуе аспіранцкая група. Кіруе ёю намеснік загадчыка кафедры па навуковай рабокафедры па навуковап раоо-це, доктар гістарычных на-вук прафесар Міхаіл Яфі-мавіч Шкляр. Кожны другі панядзелак збіраемся мы (нас дзесяць чалавек) у ка-бінеце гісторыі КПСС галоунага корпуса. Кіраунік чытае спачатку уводную лекцыю, а потым мы уступаем у гутарку, спрачаемся.

Так, у час апошняй су-стрэчы Міхаіл Яфімавіч расказау пра характар вузаускай лекцыі па гісторыі КПСС. Галоунае, падкрэсліу ён, навучыць студэнтау чытаць і вывучаць У. І. Ле-

ніна, яго працы, рашэнні з'ездаў, Пленумаў. Неабходна, каб у лекцыі абавязкова разглядалася тэарэтычная праблема і было дано яє тлумачэнне. Па асобных пы-таннях трэба скіроуваць увагу студэнтау да вучэбных дапаможнікаў, лічбовых даных, да фактау, якія можна знайсці ў партыйнай лігаратуры. Такім чынам мы уключым студэнтау у актыуную разумовую дзейнасць, якая дасць свае плённыя вынікі. Пры гэтым патрэбна да канца пераконваць слухачоу у праваце сваёй дум-кі, быць па-камуністычнаму патрабавальным да сябе. Ніколі не трэба забываць, як у такіх выпадках працавау У І Ленц Ц У. І. Ленін. Напрыклад, на ІІІ з'ездзе РСДРП 138 ра-

# 3 КРЫНІЦЫ

зоу выступіу ен з тлума-чэннем сваёй пазіцыі, рабіу папраукі. Вось колькі намаганняу прыкладау Уладзімір Ільіч, каб даказаць сваю правату. А ці заусёды мы паслядоуна праводзім у жыццё гэты вялікі ленінскі запавет?.. Вось над гэтым патрэбна і задумацца будучым маладым выкладчыкам. Лекцыя па гісторыі КПСС павінна быць даходлівай і

глыбокай па зместу. Адзначыу Міхаіл Яфімавіч і некаторыя асаблівасці чытання лекцый па гісторыі



больш падрабязна разглядаць работу У. І. Леніна «Партыйная арганізацыя і партыйная літаратура». На прыродазнаучых факультэтах неабходна глыбей тлумачыць складаныя тэарэтычныя пытанні гісторыі КПСС. Дыктуецца такая неабходнасць абмежавапасцю тут часу на праходжание курса. Абавязкова павінен уключацца у лекцыю мясцовы матэрыял з гісторыі КПБ. Увогуле роля выкладчыка велізарная, падкрэсліў у заключэнне прафесар, а лекцыя з'яуляецца вядучай формай выкладання гісторыі

Вядома, як карысна праслухаць такую змястоўную параду старэйшага выклад-І таму гэтыя заняткі мы наведваем з вялікім задавальнением.

Я займаюся у групе другі год і за гэты час змог глыбей даведацца, як праца-ваць у архівах з партынны-мі дакументамі, як правіль-на і ясна аргументаваць свае вывады, а таксама як працаваць над дысертацыяй, каб была яна актуальнай і као была яна актуальнай і лекцыях і семінарах па гісдапамагала далейшай рас- торыі КПСС». працоўцы тэарэтычных пытанняў нашага руху наперад, да камуністычнага грамадства. Аб тым, што работа аспі-

ва, напрыклад, зауважыла, што гэтыя заняткі вельмі многа дапамаглі ей у рабовячэрніх аддзяленнях, на це над выбранай тэмай. прыродазнаучых факультэ- П. Г. Чыгрынау вельмі ўдзячны парадам сваіх таварышаў, якія прынцыпова абмяркоувалі яго работу.

У заключэние скажу, што дружны калектыў, які сфарміраваўся на нашай кафед-ры, вельмі многім абавязан яго кірауніку М. Я. Шкляру.

Перадаючы і некалькі абагульняючы накоплены во-пыт, хачу сказаць, што у апошні час мы пашыраем дзейнасць нашай групы. Запрашаем да сябе аспірантаў другіх кафедр. Між іншым, ініцыятыву праявілі тут яны самі. Першы раз прыйшлі паслухаць, а потым пачалі наведваць кожныя заняткі Іван Стадуб, Уладзімір Ладысеу, Валерыіі Галубовіч і іншыя. Мы пачалі запрашаць да сябе і шшых выкладчыкаў. Так, нядаўна ў нас выступау прафесар Анатоль Яфімавіч Журау на зацікавіўшую нас тэму «Выкарыстанне мастацкай літаратуры на

В. КЛІМОВІЧ, аспірант кафедры гісторыі КПСС гуманітарных факультэтау.



TT KAMITET камсамола хімфака я ішла з яуным намерам напісаць крытычны матэрыял аб агітацыйнай брыгадзе факультэта. І на гэта былі свае прычыны. Апошні выезд агітбрыгады нашага факультэта журналістыкі, артыкул Н. Салук аб брыгадзе фізфака сведчылі аб тым, што студэнцкія брыгады не адыгрываюць агітацыйнай ролі.

Размова з адказным за культмасавую работу Валерыем Будзько пачалася без асаблівага уступу.

Убачыушы у мяне у руках газету «Беларускі універсіі вялікі загаловак «Якой быць агітбрыгадзе?», Валерый адразу сказау:

— Нават не чытаушы ар-

вінна быць агітбрыгада. Перш за усё, трэба глядзець у корань «Агіт»—гэта дачы? азначае, з дапамогай кан-

боты... — Ну і як рэагавалі гле-

— Нас прымалі вельмі білі? цэртау праводзіць ідэі, агі- добра. Перад канцэртам мы

вауся студэнцкі калектыу, хочам зрабіць яго больш маладзёжным, актуальным... – Колькі выездаў вы зра-

— Мы стараемся выступаць як можна лепш, але у нас цяжкасці з інструментамі, бываюць арганізацыйныя непаладкі.

Так, цяжкасці у падрыхтоуцы выездау агітбрыгад, вядома, ёсць, і камітэтам вядома, ёсць, камсамола, асабліва факультэтау, дзе практыкуюцца звычайныя канцэртныя паездкі, варта сур'ёзна падумаць не толькі над арганізацыяй выездау, але і над праграмай выступленняу. Даручаць такую адказную справу трэба людзям, якія б не толькі правільна разумелі мэты і задачы агіт-брыгад, але маглі б ажыццявіць іх.

## ВЫСТУПАЦЬ ЯК МОЖНА

Канцэрты павінны быць падпарадкаваны нейкай пэўнай праграме...

ся па пэунаму сцэнарыю, боты. Гэта, канешне, выкліякі мы склалі самі. У сва- кала жывы інтарэс. іх выступленнях высмеивалі дармаедау, п'яніц, плятка-

перадавікоу і прысвячалі ім лепшыя нумары. У сцэн-

— Ці думаеце вы мяняць сцэнарый?

таваць за іх ажыццяуленне. даведваліся аб прозвішчах ты. Першы—у Фаніпальскім раёне у верасні, калі мы былі на бульбе, другі—у раграме... ках стараліся высмеяць пер- Маладзечанскім. А яшчэ — А у вас ёсць праграма? санальна тых, хто нядобра- адзін выезд зрабілі трэ-— Нашы канцэрты давалі- сумленна адносіуся да ра- цякурснікі па асабістай ініцыятыве. Зараз мы рыхтуемся да новай паездкі.

— Валерый, а вось вы, як адказны за гэты від стурак, маладых спецыяліс- — Вядома, мы хочам зра- дэнцкай дзейнасці, задавотау, якія не разбіраюцца ў біць яго такім, каб пазна- лены агітбрыгадай, канцэр-

Л. ЦІТОВА.

### =Працягваем размову=

А РТЫКУЛ «Якой быць тару», як артыкула тыкі вырашылі абмерка- клады у ваць на пасяджэнні камітэта камсамола. Прауда, сакратар Алег Мельнікаў здразу не згаджауся, гаворачы, што ўсё і так ясна. Але аказалася: не так ужо ясна, паспрачацца было аб

Гутарка пачалася ажыу-Першай выступала Саня Сабалеўская — адказ-

ная за культмасавы сектар. — Хачу сказаць адразу, што агітбрыгады, якая ад-павядала б сваёй назве, у нас няма. Але ж вязём мы ў вёску «не скарочаны да мінімуму варыянт лекцыі» і не «турысцкія песпі пад гі- дзе канцэрты рэдка быва-

клады у нас заусёды змястоўныя, на цікавыя

пісала аўтар юць, проста людзі удзячны, як артыкула Н. Салук. Да- што мы дорым ім радасць. агітбрыгаду, з чаго пачаць?

тэмы. Есць эстрадная група, чу толькі дабавіць, што ця б з тым жа аутобусам? танцавальны калектыў. Вось прывезлі б мы ў вёску пад Саня Сабалеўская:

стварыць сапраудную Алег Мельнкаў: Як вырашыць многія пытан-— Я згодзен з Саняй. Хані, звязаныя з паездкай, ха-

Нас вельмі цёпла сустрэлі. Вяскоуцы з цікавасцю слухалі лекцыю аб міжнародным становішчы, якую чытау Пеця Вакульчык. Ну, а артыстау - дык тых доуга не адпускалі. І гэта зусім не таму, што «вёскі далёкія»,

нядауна мы ездзілі у адну з самым Мінскам нават сапвёсак Стаубцоускага раёна. рауды добрую агітбрыгаду— вы, як «выбіванне» аутобу-

> Слова просіць Барыс Іс- ца. праўнікаў — рэдактар КП. — Вось у артыкуле гаворыцца, што няма у нас выдумкі, задору. Але ж крытыкаваць заусёды лягчэй. А

 Так-так. Горшай спра-«тарачай» сустрэчы не было са для паездкі, і не прыду-б. Бо усё ж-такі самадзей- маеш. Пакуль аббегаеш усе насць ёсць самадзейнасць. інстанцыі, і ехаць расхочац-

> Мне здаецца, камітэту камсамола універсітэта трэба звярнуць на гэта большую увагу. Іна Мужычкова:

— Для сапрауднай агітбрыгады патрэбен сцэнарый. Стварэние яго — не такая ужо лёгкая справа. Тым не менш варта паспрабаваць. Было б добра, каб у камітэце камсамола універсітэта быу нейкі кіруючы цэнтр па рабоце агітбры-

Выступілі амаль усе члены камітэта. І кожны выказвау думку, што сапраудную агітбрыгаду стварыць можна. Толькі трэба узящца усім дружна.

Радавала, што камсамольцы закрануты за жывое, што не засталіся яны абыякавымі.

Л. ПЕРАСЫПКІНА.

KHII'I,

шай рэспубліцы, але і за яе межамі. У адрас выдавецтпісьмы, заяукі ад вучоных, студэнтаў, выкладчыкаў розных навуковых устаноу, масавых бібліятэк...

Навуковая прадукцыя Бе- і іншыя — вось тыя гарады, ларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна прыйшлі пісьмы з просьбай карыстаецца вялікім попытам чытачоў не толькі ў на-

Асабліва многа заявак на ва прыходзяць шматлікія кнігу Н. С. Мажэйкі і А. П. Ігнаценкі «Древнерусский язык», М. І. Жукава «Философские основы кибернетики», Н. А. Ганчаровай

для ориентирования в неко- ласці, і бібліятэка Маскоўторых грамматических фор- скага мах при чтении немецких сплаваў, і работнікі Пермтекстов» і іншыя.

Літаральна ў кожным пісьме маюцца радкі накшталт: «...мне вельмі патрэбна кніжка, якая выйшла ў вашым выдавецтве», «Дарагія таварышы, прашу выслаць мне...» і г. д. Ёсць і больш строгія, афіцыйныя Масква, Ленінград, Таган-рог, Аляксандраўск, Роўна Баркоўскага «Справочник архіў Яраслаўскай вобпісьмы. Нашай прадукцыяй цікавяцца і Дзяржауны

інстытута скага політэхнічнага стытута, і многія іншыя.

Калектыў выдавецтва БДУ імкнецца да таго, каб нашы кнігі былі не проста дапаможнікам ці падручнікам, але і добрым падарун-

Л. САМАСЕЙКА, ст. рэдактар выдавецтва

Мама! Выдатна атрымау! Апошні экзамен!

- Вось і добра, сынок. Ты у мяне цяпер зусім дарослы. Будзем гаспадарыць разам.

Увечары ён хадзіу узру-шаны яшчэ болей. Маці кажа, што сямі год вучобы яму дастаткова для працы ў калгасе. Так, ён добра ведае, як многа прыходзіцца працаваць яго матулі. Бацька загінуу у тым жа 1944, калі ён, Антон, толькі нарадзіуся. І усе гэтыя гады яны жылі удваіх. А без мужчыны у вёсцы ой як цяжка! Чаго толькі не прыходзілася р-біць маці: і жаць, і касіць, і нарыхтоуваць дровы. Усё гэта Антон разумее стараецца дапамагаць маці пасля школьных заняткау. Але не пайсці больш у школу?! Цяпер, калі ён толькі пачынае пазнаваць такія цікавыя рэчы! Матуля павінна зразумець, што не пайсці вучыцца проста немагчыма.

І увосень ён зноу ішоу па знаёмай сцяжынцы за веда-

# КАЛІ ЁСЦЬ МАРА

гага шэрагу яго экзаменау Экзамены ніколі не былі для яго цяжкасцю. Яны радавалі, што яшчэ нешта невядомае — адкрылася...

Антон Паулавіч ідзе па доугаму універсітэцкаму калідору, такому даўняму знаёмаму, і успамінае сваю першую сустрэчу з універ-

Рэйсавы аутобус вязе яго ў сталіцу. Ззаду развітанне з вёскай, маці, сябрамі. Упе-радзе — выпрабаванне на годнасць быць студэнтам.

Першыя крокі у шумным універсітэцкім гарадку. На руках расклад экзаменау і нейкая вера, што на матэматычны факультэт яго павінны прыняць. Яму ж гэта так неабходна.

I вось выпрабаванні. Антон быу здзіулен: вельмі ж проста былі атрыманы выдатныя адзнакі па усіх прад-Так, гэта быу пачатак доу- метах. Але адкуль гэта лёг-

касць, ён, пэуна, ведае. У сустрэць на кафедры дышколе, у старэйшых класах ён паставіў перад сабой мэту: перарашаць усе зборнікі задач. Потым зразумеу, што усе асіліць немагчыма, але падрыхтоука атрымалася грунтоунай.

Пачаліся студэнцкія гады. І, прыйшоўшы на заняткі ва універсітэцкую аудыторыю, студэнт Садоускі ужо ведау: матэматыка патрабуе многа працы і увагі. Так і пачалася вялікая матэматы-

Пасля першых жа лекцый Антон зразумеу, як мала ён ведае. Кожная лекцыя прыносіла новае. Трэба было толькі паспяваць усё засвойваць. І ён рабіў гэта ахвотна і старанна.

Нявырашаных пытанняў у матэматыцы шмат. І на старэйшых курсах ён ужо пачау займацца пэунай галіной. Часта яго можна было ферэнцыяльных урауненняу.

У гэтага чалавека заусёды ёсць мэта, вялікая ці маленькая, да дасягнення якой ён крочыць буйнымі крокамі. А потым новая. І зноу ён у пошуках, у пра-

Яго таварыш Уладзімір Міроненка расказвау пра такі выпадак. Гэта было у час стажыроукі у Польшчы. Яны жылі разам з Антонам у адным пакоі. Нешта рэзала вочы, і Валодзя прачнууся. За сталом сядзеу Антон над паперкамі сваїх разлікау. «Нічога не разумею. Клаліся ж разам. А на будзільніку толькі другая гадзіна...» — цяміу праз сон Валодзя. А справа была вось у чым. Некалькі месяцау Антон займауся арыфметычнымі разлікамі каб падставіць гэта значэнне у формулу. Некалькі меся-

цау адной арыфметыкі! Разлікі былі скончаны. І раптам яму здалося, што дапушчана памылка...

У каторы раз Валодзя здзіуляецца зноу: «Колькі ж у Антона настойлівасці і працаздольнасці, калі ён захопіцца».

Экзамены, экзамены... Колькі іх было, цяжэйшых і лягчэйшых, у студэнцкія га-ды. Наступіу і апошні. Абарона дыпломнай працы, дыплом з адзнакай. Ужо у гэты час у Антона былі вынікі, вартыя кандыдацкай дысертацыі.

Так і не дачакалася матустау аспірантам. Дысертацыя была гатова трохі болей, чым праз год вучобы.

У навуцы трэба умець адстаяць свае погляды. ! Антону прыходзілася аспрэчя яго і цяпер па дзве сесії ваць сваю працу. Паслаушы кожны год. у рэдакцыю для апубліка- В. БЯЛЯЎСКАЯ. у рэдакцыю для апубліка-

вання артыкул з асноунымі вынікамі дысертацыі, ён атрымау рэцэнзію з адмоуным водзывам. Потым рэцэнзент убачыў, што памыліуся сам. І тым большай была перамога Антона, калі афіцыйным апанентам на абароне дысертацыі згадзіўся быць той жа рэцэн-

Цяпер Антон Паулавіч кандыдат фізіка-матэматычных навук. Здаецца, і не было хваляванняу у час абароны і чакання зацвярджэння атэстацыйнай камісіяй.

студэнцкай Валодаць аудыторыяй заусёды цяжка. Тым больш, што гэта амаль твае аднагодкі. Вось ён за кафедрай, старшы выкладчык Антон Паулавіч Садоускі. Сярэдняга росту, па-юнацку стройны. Чытае юнацку стройны. ажыулена, захапляючыся. ля свайго гаспадара. Сын Адразу запамінаюцца яго вочы: сінія і вельмі выразныя. І яшчэ прываблівае дзіуная непасрэднасць і адкрытасць.

Экзамены, экзамены... У

## КАШТОЎНАЯ СКАРБНІЦА

Ужо у першыя гады існавання БДУ пачауся збор экспанатау для яго заалагічнага музея. У час Вялікай Айчыннай вайны музей быў паварварску разбуран. Але аднаму з ініцыятараў стварэння музея, Антону Канстанцінавічу Цітку, удалося схаваць і зберагчы большую частку чучалау.

У пасляваенныя гады музей быу адноулен, рэстаурыраваны некаторыя экспанаты, да калекцыі прыбавіліся новыя.

Студэнцкі заалагічны музей — афіцыйная наз-ва вялікай калекцыі чучалау розных жывёлін, птушак, сабранай студэнтамі і выкладчыкамі уні-

Раней на працягу многіх год музей выкарыстоувауся як студэнцкая вучэбная лабараторыя. Але за апошнія гады ён значна вырас і стау адной з самых буйных у Беларусі вучэбных лабараторый, якая налічвае больш 4000 экспанатау.

Заалагічны музей прыцягвае увагу не толькі

студэнтаў БДУ. Частымі яго наведвальнікамі з'яу-ляюцца школьнікі і на-стаунікі, выкладчыкі вну Беларусі.

Багатыя калекцыі з цікавасцю вывучаюцца зарубежнымі гасцямі. Зусім нядаўна музей наведалі студэнты Іенскага універсітэта з ГДР. У ліку яго наведвальнікаў была група амерыканскіх спецыялістау-аграрнікау, в'етнамскія сту-дэнты і многія іншыя. Тут яны чэрпаюць каштоуныя звесткі аб прыродзе Беларусі, бо у гэтым кутку прадстаулены уся аэрафауна нашай рэспублікі, вельмі бага-тыя віды звяроу, жыхароу беларускіх лясоў. І сярод усіх экспанатаў чучалы рэдкіх вельмі каштоуных жывёл вельмі каштоуных жывёлін Беларусі.

НА ЗДЫМКУ: загадчык музея Б. Я. Нартыш-Блук і прэпаратар А. В. Кузняцова за разборам

> Тэкст і фота Д. ЧАХОВІЧА.

• СНЕЖНЯ споунілася 50 год з дня прыняцця VIII Усерасійскім з'ездам Саветау ленінскага плана

электрыфікацыі краіны. На думку У. І. Леніна, электрыфікацыя павінна была стаць асновай стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы сацыялізма. Не выпадкова таму ідэян электрыфікацыі былі прасякнуты ужо такія яго работы, напісаныя у першыя месяцы пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі, як «Чарговыя задачы Савецкай улады», «Накіды плана навукова-тэхнічных работ», у якіх узнімаліся надзён-

ныя гаспадарчыя пытанні. У 1920 годзе, пасля раз-грому асноуных сіл белагвардзейшчыны і замежных інтэрвентау, Савецкая дзяржава атрымала магчымасць пепасрэдна заняцца рашэннем эканамічных задач. У іх ліку пытанням электры-фікацыі країны належала адно з вядучых месц.

У пісьме ад 23-студзеня 1920 года, накіраваным аднаму са старэйшых дзеячоў партыі бальшавікоу, вяломаму вучонаму-энергетыку Г. М. Кржыжаноускаму У. І. Ленін пісау аб наспеушай неабходнасці стварэння палітычнага, агульнадзяржаунага плана элект-рыфікацыі Расіі шляхам будауніцтва буїных «20—30 (30—50) станцый» раённага значэння з выкарыстаннем мясцовых рэсурсаў вугалю,

торфу, нафты, сланцу, вады. Па ініцыятыве У. І. Леніна першая сесія ВЦВК VII склікання, якая праходзіла у лютым 1920 года, прыняла рашэнне — прыцягнуць шырокае кола вучоных і спецыялістаў для распрацоукі канкрэтнага плана электрыфікацыі краі-

Створаную для гэтай мэты Дзяржауную камісію па электрыфікацыі Расіі (ГОЭЛРО) узначаліу Г. М. Кржыжаноускі. Да работы

камісіі, акрамя прадстаунікоу зацікауленых ведамствау, арганізацый і устаноў, было прыцягнута каля 200 буйнейшых рускіх вучоных і інжынерау, спецыялістау у галіне энергетыкі і электратэхнікі, такіх, як акадэмік Г. О. Графціо, прафесары К. А. Круг, Б. І. Угрымау, Г. Д. Дубелір, І. Г. Аляксандрау, М. А. Шацелен і

У плане, распрацаваным камісіян, У. І. Ленін прад-

План ГОЭЛРО быу не толькі планам будауніцтва электрастанцый. Гэта быу агульнадзяржауны план аднаулення і развіцця усёй народнай гаспадаркі краіны першы у гісторыі чалавецтва вопыт перспектыунага планавання эканамічнага жыцця краіны на вялікі адрэзак часу — на 10-15 год. Закладзеныя у ім ленінскія прынцыпы у далейшым ляглі у аснову усіх планау са-

# цыялістычнага і камуністыч-ЛЕНІНСКІ ПЛАН ЭЛЕКТРЫФІКАЦЫІ

угледжваў навукова-абгрунтаваную праграму перабудовы усёй эканомікі краіны.

Таму не дзіуна, з якой увагай У. І. Ленін сачыў за усімі работамі камісіі ГОЭЛРО. Ён рэгулярна Ён рэгулярна праглядвау выдаваемыя ёю бюлетэні, чытаў праекты электрыфікацыі асобных раёнау країны і рабіу па іх свае заувагі, абмяркоувау з Г. М. Кржыжаноускім найскладаныя пытанні, якія ўзнікалі ў працэсе ра-боты камісіі. Гэта паусяботы камісіі. дзённая і рознабаковая да-памога з'явілася рашаючым фактарам завяршэння рабо-

Распрацаваны камісіяй ГОЭЛРО і прадстаулены на разгляд VIII Усераспіскага з'езда Саветау «План электрыфікацыі РСФСР» атрымау высокую ацэнку У. І. Леніна.

нага будаўніцтва ў СССР. План ГОЭЛРО ахопліваў усе важнейшыя эканамічныя раёны краіны, свабодныя у момант яго складання ад акупантау. Тэрыторыя Беларусі не была уключана у план электрыфікацыі, таму

што значная яе частка была акупіравана войскамі буржуазнай Польшчы. У. І. Ленін раіу Г. М. Кржыжаноускаму пры вызначэнні геаграфічных граніц электрыфікацыі прытрымлівацца сучаснай карты Савецкай Расіі. З заходніх жа губерній Уладзімір Ільіч параіу па-кінуць Магілёускую, якая не была захоплена акупанта-А прынятая 20 сакавіка 1920 года праграма работ камісіі ГОЭЛРО нават некалькі пашырала ахоп беларускай тэрыторыі для яе вывучэння з мэтай электрыфі-

кацыі. Адпаведна гэтай пра-

граме беларускія губерні — Віцебская, Магілёуская і частка Мінскай былі уключаны у склад Паўночнага і Цэнтральна - прамысловага раёнау для складання агульнага плана электрыфікацыі. І хоць план ГЭОЛРО не прадугледжвау будаўніцтва ў Беларусі буйных электрастанцый, пытанні перспектыу электрыфікацыі важнейшых галін яе народнай гаспадаркі былі у вядомай ступені закрануты камісіяй.

Так, у тэзісах даклада прафесара А. А. Горэва «Аб электрыфікацыі Пауночнага раёна» вялікая увага звернута на перспектыунасць развіцця ільноапрацоучай прамысловасці у Віцебскай губерні і намячаліся шляхі яс электрыфікацыі. У тэзісах даклада прафесара А. М. Дзмітрыева «Аб электрыфікацыі меліярацыйных работ» у ліку раёнаў, дзе электрамеханізацыя зямельна-меліярацыйных работ з'яу-ляецца найбольш неабходнай і своечасовай, было выдзелена Палессе у складзе Мінскай, Віцебскай і Магілёускай губерній з прылягаючымі часткамі украінскіх— Кіеўскай і Чарнігаўскай губерній. У тэзісах скай губерній. У тэзісах даклада Н. Н. Авінава па электрыфікацыі лясной прамысловасці Мінскай гуоерні адводзілася адно з вядучых месц у Цэнтральна-прамысловым раёне.

Ахопліваючы важнейшыя оакі эканамічнага жыцця, ленінскі план электрыфікацыі Расіі, ацэнены VIII Усерасінскім з'ездам як першы крок вялікага гаспадарчага пачынання, ужо з 1921 года быў практычным кірауніцтвам у справе рэканструкцыі і далейшага развіцця народнай гаспадаркі усіх раёнаў краіны.

і. ЛІТВІНОЎСКІ, аспірант кафедры гісторы СССР.

## новыя паступаенні БІБАІЯТЭКУ УНІВЕРСІТЭТА

1. Кедров Б. М. «Эн- ред. канд. ист. наук И. М. гельс и диалектика есте- Ступников. Минск, «Беластвознания». М. Политиз- русь», 1970). дат, 1970.

гельс — выдающийся во- фаза енный теоретик рабочего способа производства. М. класса», М. Воениздат, 1970.

коммунизма в период под- ма». 1926—1932 гг. готовки и проведения Ве- Минск, «Беларусь», 1970. ликой Октябрьской социа-(Сборник статей. Научн. законам совести и чести).

4. Политическая эконо-2. Бабин А. «Ф. Эн- мия. Социализм — первая коммунистического

5. Власенно Н. «Борьба Компартии Белоруссии за 3. «Развитие В. И. Ле- построение экономическониным теории научного го фундамента социализ-

6. «В труде и в бою». листической революции. Минск. «Беларусь». (По

7. Гвишиани Д. М. «Организация управления. Социологический анализ буржуазных теорий. М. «Наука», 1970.

8. Дзенісевіч А. «Арлінае племя». Запіскі камсамольскага работніка. Мінск. «Беларусь», 1970.

9. Каваленка В. А. «Голас чалавечнасці. Пра некаторыя гуманістычныя

тэхніка», 1970.

«Человек среди людей» М. «Мол. гваодия», 1970.

11. Растатуров П. Ф. «Журналистский поиск». М., «Московский рабочий»,

12. Шарахоускі Я. «Пясняр народных дум». (Нарыс жыцця і дзейнасці Я. Купалы. Дарэвалюцыйны перыяд). Мінск. «Навуна і тэхніна», 1970.

13. Спок Б. «Покончить с войной во Вьетнаме!» Пер. с англ. А. Нарпова и А. Хохловой. М. «Прогресс», 1970.

14. «Глаза истории. Поматывы у беларуснай літа- эты Индии о Владимире ратуры. Мінск. «Навука і Ильиче Ленине. Пер. с язынов народов Индии. М. 10. Коломинский Я. Л. «Прогресс», 1970.

